

Köşe Yazarlığının İşleyişine Yönelik Bir İnceleme: Köşe Yazılarında Öne Çıkan Konular, Aktörler ve Metin İçindeki Çeşitlilik

An Analysis of Column Writing: Focused Topics, Actors and Diversity in the Text

Göksel Basmacı, Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Arel Üniversitesi, E-posta: gokselbasmaci@gmail.com

<https://doi.org/10.47998/ikad.1100082>

Anahtar Kelimeler:

Gazetecilik,
Basın,
Köşe Yazısı,
Köşe Yazarlığı,
İçerik Analizi.

Öz

Gazetelerin ve dergilerin en temel içerikleri arasında yer alan köşe yazıları siyaset, ekonomi, spor, kültür-sanat, sağlık, eğitim, teknoloji gibi alanlarda kaleme alınmaktadır. Geniş bir içerik çeşitliliğine sahip olunan alandaki köşe yazarlarının uzmanlığı metnin niteliği üzerinde belirleyicidir. Ancak günümüzde yazarların hemen hemen her konuda fikir beyan ettikleri ve tek bir metin içinde farklı konulara odaklandıkları görülmektedir. Buna ilaveten köşe yazarlarının hep aynı aktörler üzerinden bir anlatı ortaya koyması da ciddi bir sorun olarak dikkat çekmektedir. Bu araştırmada köşe yazarlarının odaklandığı konulardaki çeşitlilik, köşe yazılarında öne çıkan siyasi aktörler, metinlerdeki konuların sayısı incelenmiştir. Köşe yazarlığındaki güncel sorunları çeşitli göstergeler üzerinden ortaya koymayı hedefleyen araştırma, Türkiye'nin en çok okunan gazetelerindeki köşe yazarlarının durumunu göstermesi nedeniyle öneme sahiptir. 2022 yılının Şubat ayında en fazla satılan gazetelerdeki yazarların örneklem seçtiği çalışmada; Abdülkadir Selvi (Hürriyet), Emin Çölaşan (Sözcü), Hilal Kaplan (Sabah), Rauf Tamer (Posta), Tunca Bengin (Milliyet) adlı yazarların 01.02.2022-28.02.2022 tarihleri arasında kaleme aldığı 89 köşe yazısı analiz edilmiştir. İçerik analizi yönteminin kullanıldığı araştırmada, köşe yazılarında siyaset ve dış politikayla ilgili metinlerin ağırlıkta olduğu tespit edilmiştir. Öne çıkan aktörlerin Recep Tayyip Erdoğan, Kemal Kılıçdaroğlu ve Ekrem İmamoğlu olduğu görülmüştür. Metin içi çeşitlilik üzerinden yapılan incelemeler sonucunda ise 67 yazıda tek konunun ele alındığı ve 18 metinde iki farklı olayın irdelendiği görülmüştür. Elde edilen bulgulardan hareketle köşe yazarlığında siyaset konusuna ağırlık verildiğini, aynı siyasi aktörlere odaklanıldığını ve yazılarda tek konuya yer vermekle birlikte derin analizden çok metinlerin çeşitli bilgiler üzerinden derlendiğini söylemek mümkündür.

Keywords:

Journalism,
Press,
Column,
Column Writing,
Content Analysis.

Abstract

Among the most important texts of newspapers and magazines, columns are written in areas such as politics, economics, sports, culture and art, health, education and technology. The expertise of columnists in a field with a wide range of content is decisive for the nature of the text. However, nowadays it seems that the authors write about everything and focus on different topics within a single text. It is also a problem that columnists always present narratives through the same actors. In this study, the diversity of the topics that the columnists focus on, the actors who stand out in the column articles and the number of topics in the text were examined. The research aimed at identifying the current problems in column writing is important because it shows the status of columnists in the most widely read newspapers in Turkey. A sample of columnists from the most sold newspapers was selected in February. Accordingly, 89 texts written by authors Abdülkadir Selvi (Hürriyet), Emin Çölaşan (Sözcü), Hilal Kaplan (Sabah), Rauf Tamer (Posta), Tunca Bengin (Milliyet) between 01.02.2022 and 28.02.2022 were analyzed. In the study where the content analysis method was used, the texts related to politics and foreign policy were highlighted in the columns. It has been seen that the prominent political actors are Recep Tayyip Erdoğan, Kemal Kılıçdaroğlu and Ekrem İmamoğlu. As a result of the studies conducted on in-text diversity, it was found that a single topic was discussed in 67 columns, and two different topics were examined in 18 texts. Based on what has been learned, it is very possible that deep analyzes will be compiled in the relevant information of the texts, although the books mainly focus on the subject of politics, the same political actors, and a single planning is included in the articles.

Giriş

Gazete ve dergi için en önemli alanlardan biri olan köşe yazıları okurlar tarafından ilgiyle takip edilmektedir. Ele alınan gelişmeler üzerinde kişisel yorumların yer aldığı köşe yazılarında konuların sınırsız olduğunu söylemek mümkündür. Ülke gündeminin şekillenmesinde belirleyici bir gücü elinde bulunduran yazarlar bu özellikleri nedeniyle diğer gazetecilik alanları içinde ayrıcalıklı bir konuma sahiptirler.

Ancak köşe yazarlarının söz konusu etkileri Türkiye özelinde ele alındığında ciddi problemlerin olduğunu ve bu nedenle de görevlerini layıkıyla yerine getiremediklerini söylemek mümkündür. Medyada sahiplik yapısından kaynaklı olarak ekonomik çıkarlar ve siyasi iktidarlar arasında sıkışan yazarlar bağımsız şekilde çalışmamaktadırlar. Siyasi görüşlerin sözcülüğünü ya da çalıştığı gazetenin kurumsal hedeflerini ‘ilke’ edinen köşe yazarları topluma karşı sorumluluğunu yerine getirememektedir. Bununla birlikte daha fazla tiraj ve okunma kaygısı nedeniyle çeşitli konularda metinler kaleme alan yazarlar gazeteciliğin amaçları dışında hareket etmektedirler. Aynı zamanda belli siyasi aktörlere ağırlık veren köşe yazarlarının bu yaklaşımı da temel bir sorun olarak görülmektedir. Çeşitli siyasi partilerle ve kişilerle ilişki içinde olan yazarlar özgün içerikler üretmezken bir noktadan sonra bu otoritelerin sözcülüğünü yapar hale gelmektedirler. Öte yandan yazarların tek konuyu ele almaktan çok, metin içinde farklı konulara değinmesi de hatalı bir yaklaşımdır. Bu sorunlar köşe yazarlığının derinlikli olmamasına sebebiyet verirken kamu nezdinde saygınlığının azalmasını da beraberinde getirmektedir.

Köşe yazıları ve yazarlığı üzerinde yapılan daha önceki çalışmalara bakıldığında Dursun (2015), Ertuğrul Özkök ve Ahmet Hakan’ın köşe yazılarını analiz etmiş ve söz konusu yazarların popülerliklerini artırma çabası içinde olduklarını, siyasi ve ekonomik baskılar nedeniyle gündemle ilgili olmayan çeşitli olaylara odaklandıklarını saptamıştır. Sandıkcıoğlu (2015) tarafından yapılan çalışmada, basında köşe yazarlığının egemen olmasının muhabirliğe etkileri irdelenmiş ve 1980’li yıllardan sonra köşe yazarlarının sayısının arttığı muhabirlerin ise işlevsizleştirildiği tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada Türkiye’deki gazetelerde köşe yazıları sayısının yabancı gazetelere göre yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Altınoklu Şenay (2016) tarafından yapılan çalışmada ise köşe yazarlığının 1980’li yıllardan sonraki dönüşümü ele alınmış, gazetecilik pratiklerinden farklılaştığı noktalar incelenmiştir. Köşe yazarlığının kendine özgü bir alt alan olduğuna dikkat çekilmiş ve metinlerin kamuoyu oluşturmadaki gücüne vurgu yapılmıştır. Özkır (2016) tarafından yapılan bir diğer çalışmada Türkiye’de köşe yazarlığının gelişimi ele alınmış ve ülkedeki köşe yazarlığının tarihsel bir derinliğe sahip olduğu ve kendine ait kültürel anlamları barındırdığı sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte köşe yazarlarının siyasi, iktisadi ve sosyal gelişmelerin nedeni ve sonucu olduğuna da dikkat çekilmiştir.

Bu çalışmada köşe yazarlarının ele aldığı konulardaki çeşitlilik, köşe yazılarında vurgulanan aktörler ve metindeki konuların sayısı analiz edilmiştir. Bu doğrultuda köşe yazarlığındaki güncel problemleri çeşitli göstergeler üzerinden saptamak hedeflenmiştir. 2022 yılının Şubat ayında en çok satan gazetelerdeki köşe yazarlarının örneklem olarak seçildiği çalışmada; Abdülkadir Selvi (*Hürriyet*), Emin Çölaşan (*Sözcü*), Hilal Kaplan (*Sabah*), Rauf Tamer (*Posta*) ve Tunca Bengin (*Milliyet*) isimli yazarların 01.02.2022-

28.02.2022 tarihleri arasında kaleme aldığı 89 metin incelenmiştir. Türkiye'nin en fazla okunan gazetelerinde ön plana çıkan köşe yazarlarının durumunu göstermesi nedeniyle önemli olan araştırmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu doğrultuda öncelikle köşe yazısı ve köşe yazarlığı kavramsal olarak ele alınmış ve söz konusu alanın tarihsel süreçteki değişimine yer verilmiştir. Ardından köşe yazarlığının işlevlerine odaklanılmış ve daha sonra köşe yazarlığındaki sorunlara dikkat çekilmiştir. Son olarak ise çalışmada saptanan bulgular dört farklı tablo üzerinden kategorize edilerek irdelenmiştir.

Köşe Yazısı ve Köşe Yazarlığı

Kamu yararını barındıran bir gelişmeyle ilgili farklı perspektifler sunan, alanında yetkin kişiler tarafından hazırlanan ve metni okuyan kişiler için açıklayıcı ve aydınlatıcı bir anlama karşılık gelen köşe yazısı basılı yayınların en temel unsurlarındandır. Halkın gündeminin belirlenmesindeki temel metinlerden olan köşe yazıları gazetelerin en etkili içerikleri arasında yer almaktadır.

Gazete ve dergi gibi kitle iletişim araçlarında yayımlanan köşe yazıları herhangi bir fikir ya da görüş çerçevesinde kişinin yorumlarını kapsayan ülke gündemine ilişkin metinler olarak tanımlanabilir (Gürel & Şahbaz, 2007: 192). Siyaset, sanat, ekonomi, spor, magazin, teknoloji, sağlık ve daha birçok konuya dair kaleme alınan köşe yazıları düzenli aralıklarla belirli kişiler tarafından sayfanın belirli bir alanında konumlandırılan metinlerdir.

Köşe yazılarında toplumu ilgilendiren güncel olaylara odaklanılmakta ve kültürel, siyasal, ekonomik gelişmelere dair bir çerçeve sunulmaktadır. Dergilerin ve gazetelerin çeşitli sütunlarında yer alan metinlerde yazarın ele aldığı gelişmeyi kanıtlaması gibi bir şart bulunmamaktadır (Özdemir, 2002: 116). Konunun öznel biçimde irdelendiği ve çeşitli söylem pratikleri etrafında kurgulandığı bir metin olan köşe yazılarında kaynaklar ve kişisel temaslar son derece belirleyicidir (Altınoklu Şenay, 2016: 111).

Gazetecilerin yanı sıra spor, sağlık, hukuk, ekonomi, siyaset, kültür-sanat alanında yetkin kişilerin düşüncelerini kamuoyuna aktarması için bir mecra olan köşe yazıları bu yönüyle haberleri de beslemektedir (Özkır, 2016: 39). Geniş bir alanda kaleme alınan köşe metinlerinin çeşitli uzmanlar tarafından yazılması gazetecilik adına kazanım olarak değerlendirilebilir.

Doğru bir köşe yazısı için birtakım unsurlara dikkat edilmesi gerekmektedir. Buna göre yeterli bir köşe yazısında ele alınan olayın toplumun geniş kesimi ilgilendirmesine özen gösterilmelidir. Konu seçilirken göz önünde bulundurulması temel gerekliliklerle birlikte olayların yalın ve anlaşılır bir dille aktarılması da önem arz etmektedir. Konuyla ilgili çarpıcı örneklerle yer vermeye ve metni çok uzun tutmamaya da dikkat edilmelidir (Özdemir, 1998: 126). Öte yandan ele alınan konuların derinlemesine incelenemediği ve zaman sorununun bulunduğu durumlarda köşe yazarlarının tecrübesi ve kalem kabiliyeti büyük önem kazanmaktadır (Altınoklu Şenay, 2016: 110). Bu nedenle köşe yazarlarının geniş bir bilgi birikimine ve deneyime sahip olması gerekmektedir.

Söz konusu unsurlara ek olarak, köşe yazarının halkın farkındalık düzeyine katkı sağlaması da önemlidir. Bunun için ele alınan konunun iyi bir şekilde işlenmesi, doğru bilgilerle kurgulanması gerekmektedir. İçeriği şüphe uyandıran metinler halk tarafından dikkate alınmayacağı gibi, yazara olan güvenin sarsılmasını beraberinde getirmektedir. Bu nedenle yazarların bilgileri farklı kaynaklardan kontrol etmesi büyük öneme sahiptir.

Bu noktada ideal bir köşe yazarlığının tanımlanması yararlı olacaktır. Genellikle belirli konularda yazılar kaleme alan tam ve yarı zamanlı olarak çalışan, gündemdeki bir olayı çeşitli açılardan analiz eden, bireysel ilişkileri nedeniyle geniş kaynak ağına sahip olan, siyasilerle iletişim içinde olan ve söz konusu rollerine istinaden toplum ve gündem üzerinden belirleyici bir gücü elinde bulunduran kişileri köşe yazarı olarak tanımlamak mümkündür. Bu bağlamda fikir gazeteciliğinin bir alt dalı olan köşe yazarlığı, günümüz gazetecilik pratikleri içinde yorum odaklı bir alan olarak görülmektedir. Köşe yazarlığı içeriğin üretim süreçleri, kaynakla ilişkiler, sahip olunan güç, bağımsızlık gibi açılardan gazeteciliğin diğer alanlarından ayrılmaktadır (Altınoklu Şenay, 2016: 105-107).

Fikir gazeteleriyle basına dâhil olan köşe yazarları günümüz gazeteciliğinde temel bir role sahiptirler. Halka aktarmış olduğu metinlerle, fikirselsel ve sorgulayıcı bir alt yapı sağlamaktadırlar. Yorumlayıcı ve sorgulayıcı bir anlatı ortaya koyan yazarlar, ele alınan konuyla gündemin şekillenmesi üzerinde belirleyicidirler (Tokgöz, 2015: 413-414).

Köşe yazısının ilk örnekleri Avrupa'da 17. yüzyılda, Amerika'da ise 18. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Türkiye'de köşe yazılarının ortaya çıkışı ise 19. yüzyılda çıkarılan ilk gazetelerin temeline dayanmaktadır. Özellikle de Tanzimat Dönemi'yle birlikte çeşitli fikirlerin tartışıldığı mecralar haline gelen gazetelerde köşe yazıları dikkat çekmeye başlamıştır. Ülkenin sorunları ve yönetim şekli, demokrasi, adalet, özgürlük ve eğitim meselelerinin tartışıldığı alan olan köşe yazıları, söz konusu konuları gündeme getirerek dönem içinde bir kamuoyu oluşturmuştur. Siyasi yazıların ön plana çıktığı süreçte köşe yazılarının işleyişi ilerleyen yıllarda da aynı olmuş ve dünya savaşlarının yaşandığı dönemde metinlere olan talep daha da artmıştır. Milli Mücadele Dönemi'nde İstanbul yanlısı ve Anadolu direnişi yanlısı olarak iki kutba ayrılan köşe yazarları, propaganda bağlamında kritik bir role sahip olmuştur. Cumhuriyet'in ilanı sonrasında ideolojik işlev gören metinlerden rejimin güçlendirilmesi için faydalanıldığı görülmüştür. Demokrat Parti döneminde benzer işleyişe sahip olan köşe yazarlığında bazı sorunlar var olmuştur. 27 Mayıs 1960 Askeri Darbesi sonrasında kısa süreli bir özgürlük havası ortaya çıksa da bir süre sonra sert uygulamaların olduğu görülmüştür. Öte yandan köşe yazarlığındaki kırılma 1980'li yıllarda yaşanmıştır. 12 Eylül 1980 Askeri Darbesi ve 24 Ocak Kararları ile köklü dönüşüm içine giren basında muhalefetin sesi kısılmış ve magazin haberlerinin öne çıktığı, eleştirel olmayan bir habercilik ve köşe yazarlığı anlayışı ortaya çıkmıştır. Yapısal dönüşümün yaşandığı basında farklı alanlarda yatırımları bulunan iş insanları yönelmiş, patronların siyasi ve maddi kaygıları kamu yararını önceleyen anlayışa zarar vermiştir. Siyasi otoritelerle ilişki içinde olan patronların yaklaşımı, köşe yazarlığının işleyişine de yansımış ve alandaki yazarlarla basın emekçileri arasında maddi-manevi açıdan farklılıklar ortaya çıkmıştır. Gelineen noktada köşe yazarları patronların çıkarları çerçevesinde hareket ederken, köşe yazıları ise iktidarlar üzerinde baskı oluşturulmak amacıyla kullanılmaya başlanmıştır (Sandıkcıoğlu, 2015: 511-517).

2002 yılında Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AKP) iktidar olmasıyla birlikte ise 1980'li yıllardaki dönüşümün benzeri yaşanmış ve medyanın sahiplik yapısında köklü değişimler görülmüştür. AKP'ye yakın kurumların sektöre dâhil olduğu bu süreçte basın AKP'yi destekleyenler-AKP'ye muhalif olanlar şeklinde bölünmüştür. Köşe yazılarına ve yazarlarına da yansıyan karşıtlık üzerinden kalem kavgaları verilmiş ve köşe yazıları ideolojik bir mücadele alanına dönüşmüştür (Biol, 2018: 511-522). Geline noktada yazarlar siyasi konulara ağırlık vermekle birlikte, çeşitli alanlarla ilgili yazılar kaleme almaya başlamışlardır. Ancak köşe metinlerinin fikirsel odaklı olmadığı ve derinlikten uzak oldukları görülmektedir. Söz konusu problemlere geçmeden önce köşe yazılarının ve yazarlığının işlevlerine bakmak çalışma açısından yararlı olacaktır.

Köşe Yazılarının ve Yazarlığının İşlevleri

Gazetelerdeki dönüşümlerin sonrasında köşe yazarlığının işleyişinde de birtakım değişimler görülmüştür. Ortaya çıkış sürecinde daha sınırlı gelişmelerin işlendiği köşe yazılarında günümüzde birçok konu ele alınmaktadır. Siyasi olaylar başta olmak üzere çeşitli ihtisas alanlarına dair metinler yazan yazarlar gelişmeleri rutin haberlerden daha derin bir şekilde irdeledikleri için basında önemli bir yere sahiptirler.

Ele alınan konunun detaylarını bulup söz konusu unsurları irdelenmekle yükümlü olan köşe yazarları halkın görmediği hususlara değinerek, yetkililerle yurttaşlar arasında köprü görevi görmektedirler (Gölcü & Yüksel, 2018: 771). Bireyin taleplerinin yetkili kişilere iletilmesinde aracı bir rol üstlenen yazarlar demokratik ortamın inşasında kritik bir görev üstlenmektedirler.

Bilgilendirici ve kamuyu sorgulamaya sevk edici olması gereken köşe yazılarında kamu yararı temel bir ilke olarak kabul görmelidir. Çeşitli haberler üzerine kurgulanan gazetelerdeki olay odaklı içeriklere ek olarak, çeşitli analizlerin bulunduğu köşe yazıları bu nedenle takip edilmektedir. Bu işlevine istinaden de fikir temelli bir anlatı olan köşe yazılarının kamuoyunu aydınlatmada ve oluşturmada etkili olduğu söylenebilir.

Özdemir'e (1998: 240) göre, çeşitli edebi türlerden yararlanan bir uzmanlık alanı olan köşe yazılarında siyasal, sosyal, kültürel ve toplumsal gelişmeler yalın bir şekilde halkı aydınlatmak üzerine temellendirilmektedir. Ekonomi, siyaset, dış politika, hukuk gibi konularla ilgili gelişmelerin okuyuculara açıklandığı bir alan olan köşe yazılarını toplumun ihtiyacı olarak görmek mümkündür. Okuyucular için karışık olan gelişmelerin yalın bir anlatısının ele alındığı köşe yazılarında yaşama ilişkin içerikler bulunmaktadır (Fink, 2004: 124). Bu yönüyle hayatın herhangi bir alanında yaşanan olaya dair bakış açısı ortaya koyan köşe yazıları, toplumun geneline ilgilendiren bir kapsama sahiptir.

Habercilik pratiklerinde olan nesnellüğün aksine öznel görüşlerin kıymetli olduğu köşe yazıları gazetenin bakış açısını ve kimliğini yansıtan alan olarak görülebilir (Wahl-Jorgensen, 2004: 59). Bu nedenle köşe yazıları sıradan bir içerikten ziyade içinde çeşitli anlamları barındıran metinler olarak da değerlendirilebilir. Fairclough'a (1995: 47) göre gazetelerdeki metinler halkın kontrolünde, tekrar üretilmesinde ideolojik role sahiptirler. Bu bağlamda köşe yazarlarının da ideolojik bir işlev gördüğü gerçeğine dikkat çekmek

gerekmektedir. Köşe yazarlarının farklı kitle iletişim araçları üzerinden fikir paylaşarak gündemin oluşmasındaki etkisi göz önünde bulundurulduğunda, bu kişilerin ideolojik rollerinin ne denli önemli olduğu da daha iyi anlaşılmaktadır (Özkır, 2016: 39). Mevcut misyonu nedeniyle toplumda kanaat önderi olarak görülen köşe yazarlarının halka karşı sorumluluğunu unutmaması ve kaleminin gücünü bu yönde kullanması gerekmektedir.

Kamuoyunun bilgilendirilmesi için kaleme alınan köşe yazıları birtakım işlevlere sahiptirler. Yurttaşların olayların arka planına yönelik aydınlatılmasının yanı sıra çeşitli nedenlerden dolayı ideolojik bir misyona sahip olan metinler, çok yönlü bir yazı türü olarak değerlendirilebilir. Öte yandan bu durum köşe yazıları ve köşe yazarlığı için bir soruna karşılık gelmektedir. Bu noktada söz konusu sorunla birlikte köşe yazarlığındaki diğer problemleri de ele almak önem arz etmektedir.

Köşe Yazarlığındaki Sorunlar

Gazete ve dergi gibi kitle iletişim araçları için temel bir yazı türü olarak görülen köşe yazılarında ve metinleri kaleme alan yazarlarda birtakım sorunlar öne çıkmaktadır. Gazeteciliğin temel kurallarının uygulanmadığı alan olarak nitelendirilen köşe yazıları nesnellik, dengelilik ve tarafsızlık gibi temel ilkelere bir yönüyle muaf tutulmaktadır. Ancak bu durum ciddi sorunların yaşanmasını beraberinde getirmektedir (Sandıkcıoğlu, 2015: 98).

Öyle ki basındaki yapısal dönüşümlerle birlikte etik değerlerden uzak bir anlatı ortaya konulmuş, kurumsal ve kişisel kaygıların önem kazandığı görülmüştür. Ancak köşe yazarlığının tarihsel arka planına bakıldığında fikirsel ve derin araştırmalara dayalı yazarlık örneklerinin başarılı şekilde yapıldığı görülmektedir. Gelinek noktada içerikler, gazetecilerin patronlarla siyasetler arasında sıkışması ya da söz konusu otoritelerle ilişki içinde olması nedeniyle giderek kötüleşmiştir (Dursun, 2015: 7).

Sermayenin çıkarları çerçevesinde aynı içeriklerin yayıldığı alana dönüşen köşe yazarlığı sahiplik yapısındaki değişimlerle birlikte güç odakları arasında kalmıştır. Bir süre sonra köşe yazarları bu kesimlere boyun eğmek zorunda kalmış ve bağımlı hale gelmiştir. Öte yandan karşılıklı çıkar ilişkisinin bulunduğu alanda yazarlık terfi olarak görülmeye başlanmış ve bu tutum köşe yazarlığını zedelemiştir. Köşe yazarlarının siyasi otoritelerle ve büyük sermayeye sahip iş insanlarıyla yakın bir ilişki içinde olması haber kaynaklarının diğer basın emekçilerini görmezden gelmesine de neden olmuştur. Köşe yazarlarıyla doğrudan iletişim kurmayı tercih eden kesim nedeniyle muhabirler bir süre sonra işlevsizleşmeye başlamıştır. Buna karşın basın ise köşe yazılarının ve yazarlarının sayısını arttırma yoluna gitmiştir (Sandıkcıoğlu, 2015: 63-103). Nitekim Koloğlu (2006: 165) gazetelerin kadrolarında çok fazla köşe yazarının olduğuna ve söz konusu kişilerin her konuda metinler kaleme aldıklarına ve bu kişilerin olayları doğrulatmadan söylenti üzerinden bir metin haline getirdiklerine dikkat çekmektedir.

Gazeteciliğin uzmanlık alanlarında ve köşe yazılarında sorunların yaşanmasına neden olan sahiplik yapısındaki değişimler metnin niteliğinin düşmesine de sebebiyet vermiştir. Daha fazla kar elde etmek ve siyasi ilişki kurmak amacıyla kullanılan iletişim

araçları ana işlevlerinden uzaklaşmış ve sermayenin beklentileri üzerinden bir yayıncılık izlemeye başlamışlardır.

Uzmanlığı bulunmayan gelişmelerle ilgili metin kaleme alan kişilerin olduğu bir yapıya dönüşen köşe yazarlığında güncel olmayan konulara odaklanması söz konusu sorunların bir başka boyutunu oluşturmaktadır. Metnin niteliğinden ziyade daha fazla para kazanma kaygısı güden yazarlar, köşe yazılarına olan saygıyı, güveni ve değeri de düşürmüşlerdir (Dursun, 2015: 7).

Basında yaşanan dönüşümlerle üst düzey kesimlerle yakın bir temas halinde olan köşe yazarları kendilerini seçkin bir grup içinde görmeye de başlamışlardır. Ele alınan konu hakkında yargılayıcı, hüküm verici ve eleştirinin sınırını aşan bir yaklaşım ortaya koyan yazarlar ayrıcalıklı bir dil oluşturmuşlardır (Yüce, 2007: 309). Bu durum da köşe yazarlığında öne çıkan sorunlardan birisi olarak dikkat çekmektedir. Altınoklu Şenay'a (2016: 113) göre, köşe yazarlarının televizyon programlarına davet edilmesi bu kişilerin görünür kılınmasına katkı sağlasa da gazeteciliğin araçsallaşması gibi bir problemi de beraberinde getirmiştir. Öyle ki yazarlar kamuoyu üzerinde bir etki oluştururken siyasi otoritelerin kullandıkları ideolojik bir aygıtta da dönüşmüşlerdir.

Ayrıca köşe yazarlarının reklam odaklı metin ortaya koymaları da etik bir ihlale karşılık gelmektedir. Açık ya da örtülü biçimde reklama başvuran yazarlar elindeki gücü kişisel çıkarları için kullanmaktadırlar (Dursun, 2015: 2). Köşe yazarlığında öne çıkan temel problemler arasında yer alan reklamlar köşe yazılarında sorunların bir boyutunu oluşturmaktadır. Köşe yazarlarının sıklıkla başvurduğu bu yöntemde söz konusu kişiler görevini kötüye kullanarak bazı ayrıcalıklar elde etmektedirler.

Bunlara ilaveten köşe yazarlığında yapısal bağlamda da çeşitli sorunlar mevcuttur. Zaman kısıtlılığı nedeniyle metni araştırmadan haber merkezine göndermek zorunda kalan köşe yazarları yorum odaklı bir anlatı üzerinden ilerlemektedirler. Oysaki köşe yazarlarından yorumlarla birlikte doğrulanmış kaynaklara dayalı fikirsel bir çerçevenin sunulmaları beklenmektedir (Sandıkcıoğlu, 2015: 62). Ancak haftada 4-5 defa kaleme alınan köşe yazılarında derinlemesine araştırmanın olması güçtür. Bu nedenle de köşe yazıları her zaman araştırmaya dayanmamaktadır. Araştırmanın yapılmadığı zamanlarda yazarlar retorik kabiliyetlerini ve kişisel birikimlerini kullanmaktadır (Altınoklu Şenay, 2016: 110). Sektördeki hızlı bilgi akışından kaynaklanan bu problem köşe yazılarındaki nitelik üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır.

Köşe yazarlığında çeşitli nedenlerden kaynaklı olarak problemler bulunmaktadır. Gazetenin kurumsal yapısının ve siyasi ilişkilerinin, yazarların niteliğinin ve siyasi otoritelerin belirleyici olduğu köşe yazarlığında söz konusu hususlar arasındaki ilişki nedeniyle birtakım sorunlar yaşanmaktadır. Bu nedenle köşe yazarlığının güncel durumunun çeşitli açılardan analiz edilmesi öneme sahiptir.

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada köşe yazarlarının ele aldığı konuların çeşitliliği, öne çıkan aktörler ve yazıların içeriğindeki konuların sayıları ele alınmıştır. Rastgele örnekleme seçilen;

Abdülkadir Selvi (*Hürriyet*), Emin Çölaşan (*Sözcü*), Hilal Kaplan (*Sabah*), Rauf Tamer (*Posta*), Tunca Bengin (*Milliyet*) isimli köşe yazarları incelenmiştir. Şubat ayı verilerine göre, en fazla satılan gazetelerdeki yazarların 01.02.2022-28.02.2022 tarihleri arasında kaleme aldığı metinlerin irdelenmesi üzerinden sınırlandırılan çalışmada 89 köşe yazısı ele alınmıştır. Köşe yazarlığındaki güncel sorunları çeşitli göstergeler üzerinden ortaya koymayı hedefleyen araştırma Türkiye'nin en fazla okunan gazetelerinde ön plana çıkan yazarların durumunu saptaması nedeniyle öneme sahiptir. Çalışmanın araştırma soruları şu şekildedir:

1-Köşe yazarları metinlerinde çeşitli konulara ağırlık vermekte midir?

2-Köşe yazarları belirli siyasi aktörleri öne çıkarmakta mıdır?

3-Köşe yazarları aynı metin içinde farklı konulara yer vermekte midir?

Bu yönde tasarlanan çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi sözel ve yazılı bulguların sorunsala ışık tutabilecek bir şekilde kategorize edilmesi, özet haline getirilmesi ve bulgular arasındaki değişkenlerin anlamlandırılması çerçevesinde yürütülmektedir (Arık, 1992: 119). İçerik analizinde elde edilen verilerden yola çıkılarak var olan sosyal gerçekliğe ilişkin çeşitli çıkarımlar ve öneriler ortaya koymak temel hedefdir (Türkdoğan & Gökçe, 2015: 349). Analiz edilen konudaki kategorilerin kitle iletişim araçlarında nasıl ve hangi sıklıkla vurgulandığını, konunun temsilinde önceliğin nelerin olduğunu saptaması nedeniyle önemli bir yöntem olarak görülmektedir (Bell, 2001: 26).

Araştırmanın Bulguları

Araştırmada dört farklı tablo üzerinden bir analiz ortaya konulmuştur. Buna göre Tablo 1'de köşe yazarlarının bir aylık sürede kaç köşe yazısı kaleme aldığı sorusuna cevap aranmıştır. Ardından Tablo 2'de köşe yazılarında en fazla ele alınan konulara yönelik bir inceleme yapılmıştır. Tablo 3'te köşe yazılarında öne çıkan siyasi aktörlere ilişkin bir analiz ortaya konulurken, son olarak Tablo 4 üzerinden köşe yazarlarının tek bir içerikte kaç farklı konuyu ele aldığı irdelenmiştir.

Tablo 1
Köşe Yazarlarının Niceliksel Dağılımı

Köşe Yazarları	Köşe Yazısı Sayısı
Abdülkadir Selvi	18
Emin Çölaşan	16
Hilal Kaplan	15
Rauf Tamer	28
Tunca Bengin	12
Toplam	89

Tablo 1'deki verilere göre, ele alınan beş yazarın bir aylık sürede toplam 89 köşe yazısı kaleme aldığı görülmektedir. En fazla metin yazan gazetecinin *Posta* gazetesinin

köşe yazarı Rauf Tamer olduğu tespit edilmiştir. Ardından 18 köşe yazısıyla *Hürriyet* gazetesinden Abdülkadir Selvi gelirken, bunu 16 yazıyla *Sözcü* gazetesinden Emin Çölaşan takip etmiştir. *Sabah* gazetesinde köşe yazarı olan Hilal Kaplan 15 metin kaleme alırken, *Milliyet* gazetesinin köşe yazarı Tunca Bengin ise köşesinde 12 köşe yazısına yer vermiştir. İncelenen gazetecilerden Rauf Tamer'in her gün bir konu ele almış olması köşe yazılarında niteliği düşüren ana etkenlerin arasında görülmektedir. Bu durumlarda zaman sorunu nedeniyle araştırma yapılamazken ve derinliği olmayan metin ortaya çıkmaktadır. Diğer köşe yazarları için de geçerli olan sorun, köşe yazılarındaki problemlerin başında gelmektedir. Öte yandan Tunca Bengin'in ayda 12 metin yazması ise ideal bir aralık olarak tanımlanabilir. Ancak yazıların niteliğindeki tek etkenin nicel hususlar olmadığına da dikkat çekmekte yarar vardır.

Tablo 2

Köşe Yazılarında Odaklanılan Konular

Konular	Abdülkadir Selvi	Emin Çölaşan	Hilal Kaplan	Rauf Tamer	Tunca Bengin	Toplam
Siyaset	13	10	5	21	1	50
Dış Politika	3	2	7	5	8	25
Ekonomi	3	-	-	2	-	5
Sağlık	-	1	-	-	3	4
Diğer	-	3	3	2	-	8

Tablo 2'de görüldüğü üzere köşe yazarlarının ağırlıklı olarak siyaset, ekonomi, dış politika konularına ilişkin bir anlatı ortaya koydukları saptanmıştır. 50 köşe yazısında siyasi gelişmeleri ele alan yazarlar, 25 içerikte dış politikadaki olayları irdelemişlerdir. Ekonomiyle ilgili 5 köşe yazısı kaleme alan köşe yazarları metinlerini güncel gelişmeler üzerinden aktarmışlardır. Öte yandan sağlıkla ilgili köşe yazılarının küresel çapta etkili olan Covid 19 pandemisiyle ilgili olduğu söylenebilir. Diğer kategorisi altında ise spor, kültür-sanat ve eğitim gibi konulara yer verildiği görülmüştür. Köşe yazarları üzerinden bir inceleme yapıldığında ise Rauf Tamer'in 21 köşe yazısında siyaset konusunu işlediği saptanmıştır. 13 köşe yazısında siyasi olaylara odaklanan Abdülkadir Selvi benzer bir çerçevede hareket etmiş ve Emin Çölaşan'ın da 10 içerikle bu yönde yazarlık sergilediği tespit edilmiştir. Bu bağlamda yazarların siyasi olaylara odaklandıkları görülmüştür. Öte yandan Tunca Bengin 8 yazıda, Hilal Kaplan 7 metinde dış politika ile ilgili gelişmelere ilişkin köşe yazısı kaleme almıştır. Köşe yazarlarının uzman oldukları alanlarda faaliyet göstermeleri nedeniyle kıymetli olan bu veriler köşe yazarlığı adına bir kazanım olarak değerlendirilebilir. Ancak bu durumu sadece köşe yazarlarının uzmanlıkları üzerinden açıklamak da hatalı ve yetersiz olacaktır. Öyle ki köşe yazarlarının kişisel ve kurumsal değerlerinin, ideolojik tutumlarının siyasi konulara ağırlık vermelerinde etkili olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 3
Köşe Yazılarında Öne Çıkan Aktörler

Kişiler	Abdülkadir Selvi	Emin Çölaşan	Hilal Kaplan	Rauf Tamer	Tunca Bengin	Toplam
Recep Tayyip Erdoğan	15	3	5	3	-	26
Kemal Kılıçdaroğlu	11	-	4	7	1	23
Ekrem İmamoğlu	8	1	1	6	-	16
Meral Akşener	7	-	-	2	-	9
Temel Karamollaoğlu	2	-	-	5	-	7
Ahmet Davutoğlu	4	-	-	2	-	6
Mansur Yavaş	4	1	-	-	-	5
Tansu Çiller	2	1	-	2	-	5
Ali Babacan	3	-	-	1	-	4
Pervin Buldan	3	-	-	-	-	3
Mithat Sancar	3	-	-	-	-	3
Abdullah Gül	2	-	-	-	-	2

Tablo 3'teki verilere göre en fazla ön plana çıkarılan siyasi aktör 26 köşe yazısıyla Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmuştur. Cumhurbaşkanı'nı 23 köşe yazısıyla Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, 16 köşe yazısıyla İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu takip etmiştir. Bu siyasi aktörlere ek olarak, çeşitli siyasi partilerin liderlerine ve temsilcilerine de yer verildiği saptanmıştır. Ancak köşe yazarlarının metinlerini ağırlıklı olarak, iktidar ve ana muhalefet karşıtlığı üzerinden kurguladıkları görülmüştür. Nitekim bu kişilerin ön planda olmalarında söz konusu karşıtlığın etkili olduğunu söylemek mümkündür. Veriler, yazarlar bağlamında ele alındığında, Recep Tayyip Erdoğan'ı en çok ele alan gazetecinin 15 köşe yazısıyla Abdülkadir Selvi olduğu tespit edilmiştir. Selvi, 11 metinle Kemal Kılıçdaroğlu'nu, 8 köşe yazısıyla ise Ekrem İmamoğlu'nu da en fazla konu edinen kişi de olmuştur. Tunca Bengin ise köşe yazılarında siyasi aktörlere sadece bir defa yer vermiştir. Haberinde Kılıçdaroğlu'nu ele alan yazı kaleme alan Bengin'le birlikte, Emin Çölaşan'ın da az sayıda siyasi aktöre yer verdiği görülmüştür. Verilerden hareketle, partilerin liderlerinin eşit bir şekilde temsil edilmediğini ve yazıların belirli kişiler üzerinden kurgulandığını söylemek mümkündür. Oysaki köşe yazarlarından siyasi partileri ve liderleri dengeli bir şekilde aktarmaları beklenmektedir. Ancak basında var olan siyasi ve ekonomik bağlılık bu ilkenin gerçekleşmesinin önündeki temel engel olarak dikkat çekmektedir. Nitekim bulgularda da söz konusu problemin yansımaları somut bir şekilde görülmektedir.

Tablo 4

Köşe Yazılarında İşlenen Konuların Çeşitliliği

Konu Sayıları	Abdülkadir Selvi	Emin Çölaşan	Hilal Kaplan	Rauf Tamer	Tunca Bengin	Toplam
Bir	11	16	7	21	12	67
İki	5	-	8	5	-	18
Üç	2	-	-	1	-	3
Dört ve üzeri	-	-	-	1	-	1

Tablo 4'teki bulgulara göre yazarlar 67 yazıda sadece bir konuya odaklanmıştır. 18 haberde iki farklı konuyu aynı köşe yazısında ele alan köşe yazarları, üç haberde üç farklı konuyu, bir haberde dört ve üzeri farklı konuyu okuyucularla paylaşmıştır. Emin Çölaşan ve Tunca Bengin yazılarında tek konuya odaklanmışlardır. 21 köşe yazısıyla en fazla tek konuya odaklanan köşe yazarı Rauf Tamer olurken, yazarın iki metninde beş, bir yazısında dörtten fazla konuyu ele aldığı görülmüştür. Bu durum, köşe yazarlığının doğru işleyişi kapsamında olumsuz bir örneğe karşılık gelmektedir. Öte yandan Hilal Kaplan'ın yazdığı metinlerde de iki farklı konulu yazıların fazlalığı dikkat çekmektedir. İki farklı konuyu ele alan sekiz yazı yazarı Kaplan'ın tek konuya odaklandığı yedi metni bulunmaktadır. Abdülkadir Selvi'nin ise 11 yazısı bir olay üzerinden kurgulanırken, iki farklı konunun ele alındığı beş köşe metni vardır. Yazarlar genel itibarıyla tek konuya ağırlık verseler de bazı yazılarda çeşitli olaylara değindikleri görülmüştür. Söz konusu yaklaşım köşe yazarlığındaki en temel problemler arasında yer almaktadır. Öyle ki köşe yazarlarından tek konuyu derin bir şekilde incelemesi ve çeşitli açılardan fikir temelinde tartışması beklenmektedir. Ancak araştırmada yapılan analizlerde, ilkenin zaman zaman ihlal edildiği görülmüş ve yazarların metinlerinde derinliği olmayan çeşitli konulara ve anlatılara yöneldikleri tespit edilmiştir.

Sonuç

Köşe yazarlarının odaklandığı konuların çeşitliliği, köşe yazısında ön plana çıkan aktörler, metin içindeki konuların sayılarının irdelendiği çalışmada köşe yazarlığındaki güncel problemleri çeşitli göstergeler üzerinden saptamak hedeflenmiştir. Bu doğrultuda Abdülkadir Selvi, Emin Çölaşan, Hilal Kaplan, Rauf Tamer, Tunca Bengin isimli köşe yazarlarının kaleme aldığı 89 köşe yazısı dört farklı kategori üzerinden incelenmiştir.

Buna göre öncelikle köşe yazarlarının bir aylık süre içinde kaç köşe yazısı kaleme aldığı analiz edilmiştir. Bu çerçevedeki araştırmanın sonucunda en fazla köşe yazısının 28 metinle Rauf Tamer tarafından yazıldığı saptanmıştır. Tamer'in sergilediği yaklaşım köşe yazarlığında ana bir soruna karşılık gelmektedir. Öte yandan 12 köşe yazısı kaleme alan Tunca Bengin'in yazıları ise kurallara uygun bir örnek olarak görülebilir. Bengin, sürekli içerik üretmekten ziyade, belirli günlerde fikir odaklı metinler kaleme almış ve ideal bir köşe yazarlığı sergilemiştir. Öyle ki yazarlardan her gün yazmaları yerine belli günlerde ve uzman oldukları alanlarda, araştırmaya dayalı olarak derin bir anlatı ortaya koymaları beklenmektedir.

Köşe yazılarında en fazla ele alınan konulara dair yapılan incelemede ise siyaset ve dış politika konuları dikkat çekmiştir. Ekonomi ve sağlık gibi güncel gelişmelere de yer veren yazarlar genel olarak siyasi bir anlatı ortaya koymayı tercih etmişlerdir. Bu yaklaşımda köşe yazarlarının siyasi gelişmelere fazlasıyla odaklanmış olmaları etkindir. Basındaki sahiplik yapısı, iktidar ve gazeteci arasındaki ilişki ağının yansıması olarak da değerlendirilebilecek tutum, köşe yazarlığının politikleşmesinin bir sonucu olarak da dikkat çekmektedir.

Köşe yazılarında öne çıkan siyasi aktörlere dair yapılan analizde ise Recep Tayyip Erdoğan, Kemal Kılıçdaroğlu ve Ekrem İmamoğlu öne çıkmıştır. Söz konusu isimlerle birlikte farklı kişilere yer verilse de yazılardaki söylemlerde bu üç isimle yönelik övgüler ya da eleştiriler dikkat çekmiştir. Bu durum köşe yazarlığında olan en temel sorunlardan birine karşılık gelmektedir. Belirli ideolojilerin ve siyasi partilerin sözcülüğünü üstlenen yazarlar araçsallaşmışlardır. Kamudan yana olmaları gerekirken, köşe yazılarını kişisel ya da kurumsal siyasi çıkarlar bağlamda kurgulamışlardır. Oysaki köşe yazarlarından siyasi liderler arasında bir ayrıma gitmeden, eşitlik ilkesi etrafında içeriklerini sunmaları beklenmektedir. Bu yönüyle ele alınan köşe yazarlarının olumsuz örnek teşkil ettiklerini söylemek mümkündür.

Köşe yazarlarının tek bir içerikte kaç farklı konuyu ele aldıklarına bakıldığında ise yazarların ağırlıklı olarak metinde tek bir olaya odaklandıkları görülmüştür. Ancak bazı metinlerde iki ve daha üzeri konuya yer verdikleri de tespit edilmiştir. Köşe yazarlarının konuyu tüm yönleriyle fikrîsel çerçevede ele almaları gerekmektedir. Bu nedenle yazıda çeşitli olaylara odaklanmak, derinlikli anlatının önündeki temel engel olarak görülebilir. Söz konusu sorunun önüne geçmek için yazarların uzman oldukları konulardaki konuyu ele almaları gerekmektedir. Nitekim çalışma kapsamındaki yazarlar bu çerçevede zaman zaman derinlikten yoksun bir dile de yönelmişlerdir. Bu yönüyle olumsuz bir yayıncılık ortaya koyan yazarlar, sadece bir konuya ağırlık vermeleri nedeniyle ise doğru bir tutum sergilemişlerdir. Ancak bir konuya odaklanmanın tek başına bir anlam ifade etmediğine de dikkat çekmek gerekmektedir.

Sonuç olarak köşe yazılarında siyaset konularına odaklanıldığını, metinlerde genel olarak aynı siyasi aktörlerin ön plana çıkarıldığını ve köşe yazılarında tek olaya ağırlık vermekle birlikte derinlikli analizden ziyade metinlerin çeşitli ve kısa bilgiler üzerinden derlendiğini söylemek mümkündür. Bu noktada yazarların ülkenin gündemiyle birlikte uzman oldukları alanlardaki konuları ele almaları gerektiğinin önemine dikkat çekmek gerekmektedir. Öyle ki köşe yazarlarının her alanda uzman olmaları ve her konuda fikir beyan etmeleri doğru bir yaklaşım değildir. Buna istinaden köşe yazarlarının alanlarında fikrîsel odaklı yazılar kaleme almaları daha sağlıklı bir yazarlığa zemin hazırlayacaktır. Bununla birlikte yazarların gerek siyasi içeriklerde gerek rutin gelişmelerde nesnelliği, doğruluğu ve kamu yararını ilke edinmeleri kıymetlidir. Köşe yazarları içinde bulunulan sistem ve gazetecilerin ilişkileri nedeniyle bazı görüşlere yakın olsa da köşe yazılarında dengeli bir yayıncılığı sağlamakla yükümlüdürler. Halk üzerinde etkili olan yazarların söz konusu gücüne istinaden sorumlu bir çerçevede hareket etmeleri ve yazılarını nesnel söylemler çerçevesinde kurgulamaları gerekmektedir. Aksi takdirde siyasi oluşumların ve liderlerin propaganda aygıtlarına dönüşen yazarlar işlevlerini yitirerek saygınlıklarını

da kaybetmektedirler. Son olarak köşe yazarlığının güncel değerlere göre etik çerçevede düzenlenmesinin ve kamu yararını önceleyen anlatı haline getirilmesinin büyük öneme sahip olduğuna da dikkat çekmekte yarar vardır. Bunun için de başta basın kurumlarının samimi adımları olmak üzere, gazetecilerin, basın örgütlerinin, yetkili siyasi otoritelerin çabalarının belirleyici olduğu gerçeği unutulmamalıdır.

Kaynaklar

Altınoklu Şenay, M. N. (2016). Bir alt alan olarak köşe yazarlığı. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (25), 103-125.

Arık, A. (1992). *Psikolojide bilimsel yöntem*. İstanbul Üniversitesi Basımevi.

Bell, P. (2001). Content analysis of visual images. T. Leeuwen & C. Jewitt (Ed.). *Handbook of visual analysis* (pp. 10-34). Sage.

Bengin, T. (2022, 1-28 Şubat). *Milliyet*. <http://www.milliyet.com.tr/>

Biol, S. (2018). *1980 sonrası Türk medyasında sermaye yapısının el değiştirmesinin basında köşe yazarlığına etkisi*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Çölaşan, E. (2022, 1-28 Şubat). *Sözcü*. <https://www.sozcu.com.tr/>

Dursun, O. (2015). Köşe yazarlığından medya filozofluğuna: Ertuğrul Özkök ve Ahmet Hakan'ın köşe yazıları üzerine bir inceleme. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar Dergisi*, 1-18.

Fairclough, N. (1995). *Media discourse*. Edward Arnold.

Fink, C. C. (2004). *Writing opinion for impact*. Blackwell Publishing.

Gölcü, A. & Yüksel, G. (2018). Siyasal partilerin ve liderlerin köşe yazılarında temsili. *The Journal of International Social Research*, 11(56), 771-791.

Gürel, Z. Temizyürek, F. & Şahbaz N. K. (2007). *Çocuk edebiyatı*. Öncü Kitap.

Kaplan, H. (2022, 1-28 Şubat). *Sabah*. <https://www.sabah.com.tr/>

Koloğlu, O. (2006). *Osmanlı'dan 21. yüzyıla basın tarihi*. Pozitif Yayıncılık.

Özdemir, E. (1998). *Sözlü-yazılı anlatım sanatı*. Remzi Kitabevi.

Özdemir, E. (2002). *Edebiyat bilgileri sözlüğü*. Remzi Kitabevi.

Özkır, Y. (2016). Türkiye'de köşe yazarlığı olgusunun tarihsel izleği. *Marmara İletişim Dergisi*, (26), 37-53.

Sandıkçıoğlu, A. Z. (2015). *Türk basınında köşe yazarı egemenliğinin ortaya çıkardığı yapısal ve etik sorunlar*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Sandıkçıoğlu, A. Z. (2015). Yazılı basında köşe yazarı egemenliğinin muhabirlik pratiğine etkileri. *İnsan ve İnsan*, 2(6). 55-79.

Selvi, A. (2022, 1-28 Şubat). *Hürriyet*. <https://www.hurriyet.com.tr/>

Tamer, R. (2022, 1-28 Şubat). *Posta*. <https://www.posta.com.tr/>

Tokgöz, O. (2015). *Temel gazetecilik*. İmge Kitapevi.

Türkdoğan, O. & Gökçe, O. (2015). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Çizgi Kitabevi.

Wahl-Jorgensen, K. (2004). Playground of the pundits or voice of the people? Comparing British and Danish opinion pages. *Journalism Studies*, 5(1), 59-70.

Yüce, E. (2007). *Simgesel seçkinler ve habitus: Hürriyet Gazetesi'nde köşe yazarlığı*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.

Destekleyen Kurum/Kuruluşlar: Herhangi bir kurum/kuruluştan destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.